

SYLWESTER KASPRZAK

PRAWNOKANONICZNE IMPLIKACJE NAKAZU MISYJNEGO

1. WSTĘP

Człowiek współczesny nadal potrzebuje Boga i jego ożywiającej mocy płynącej z głębi sakramentów i mocy Słowa przepowiadanego w Kościele. Słowo, jako Dobra Nowina, przemienia świat i ludzkie serca, umacnia je w wierze. Słowo Boże głoszone aż po krańce świata staje się dziś „latarnikiem”, słowem nadziei i schronieniem dla wielu wyznawców Chrystusa pośród oceanu zagrożeń, samotnień, poniżenia, braku środków do zwykłej ludzkiej egzystencji, bez możliwości podstawowego rozwoju, braku poczucia bezpieczeństwa w swoim kraju. Czy współczesny chrześcijanin, żyjący w tzw. kraju misyjnym, jest dziś bezpieczny i głoszone Słowo Boże mu wystarczy? To jest pytanie nie do niego, ale skierowane jest do okrzepłych w wierze katolików na całym świecie. Dzisiejszy horyzont nie kończy się w krajach misyjnych, ale także głoszenie Ewangelii dokonuje się w Europie, Ameryce Północnej, gdyż przybywa przedstawicieli innych religii, zwłaszcza niechrześcijańskich, z państw muzułmańskich, czy wielkich rzeszy niewierzących, którzy żyją bez chrztu. Stają się oni przybywającym horyzontem misyjnym, gdyż przybywając do nas, pragną także widzieć w nas żywych wyznawców Chrystusa, aby nasze życie według kazania na górze zachwyliło ich. Problem nowej inkulturacji, która zaczyna się od słuchania obcych kultur, i potrzeba życzliwego otwarcia na przybywających migrantów, to dziedziny misyjnego oddziaływania na imigrujących do naszej kultury przedstawicieli innych religii i kultur, dostrzega i analizuje w dobie globalizacji instrukcja Papieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Migrantów i Podróżujących *Erga Migrantes Caritas Christi*¹.

Ks. dr hab. SYLWESTER KASPRZAK SVD, prof. KUL – kierownik Katedry Historii Administracji, Instytut Administracji, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, ul. Spokojna 1, 20-074 Lublin; e-mail: kssylkas@poczta.onet.pl

Ewangelizacja w ramach działalności misyjnej we współczesnych realiach życiowych, chcąc być kontynuatorką dzieła Boskiego Mistrza, musi uszanować dwa postulaty. Z jednej strony, nie wolno jej lekceważyć humanistycznych wartości ludzkich, bogactwa różnorodności kultur, a z drugiej, musi być świadoma nadprzyrodzonej przemiany dokonywanej w człowieku przez łaskę Bożą. Wszak wiara nie jest dodatkiem tylko do ludzkiej egzystencji, lecz jawi się jako dynamiczna rzeczywistość tryskająca charyzmatami, umiejętnościami, działająca jak „ewangeliczny kwas”, dokonując przemiany ludzkiego jestestwa w „nowego człowieka”². Realizację takiego celu zakłada także Kościół w swej misji wobec całego świata i kultur we współczesności.

Sobór Watykański II wyraźnie uczy nas, że orędzie Kościoła dalekie jest od pomniejszania człowieka, lecz przeciwnie, służy jego duchowemu dobru, niosąc mu światło, życie i wolność³. Posługa duszpasterska, obok zadania zbawczego, pełni zadanie o wielkim znaczeniu społecznym. Wpływ posługi duszpasterskiej i misyjnej sięga głęboko w życie społeczne, wywołując reperkusje w życiu konkretnego środowiska. Podjęty temat opracowania będzie próbą ukazania prawno-kanonicznych implikacji mandatu misyjnego. Trzeba stwierdzić, że Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 r. nie zawiera treści mandatu Jezusa Chrystusa, ale kanonista musi zadać sobie trud, aby dokonać wyinterpretowania tego nakazu z normy prawnej z tzw. kanonów misyjnych od kan. 781 do kan. 792⁴.

Struktura artykułu jest następująca: 1) Wstęp; 2) Kanoniczne ujęcie nakazu misyjnego; 3) Misyjna natura Kościoła; 4) Podmioty głoszonej *Kerygmy*; 5) Odbiorcy i kontekst kulturowy misyjnego przepowiadania Słowa Bożego; 6) Świat współczesny a aktualność prowadzenia misji; 7) Podsumowanie. Patrzymy dziś na ten sam mandat Chrystusa, który uprawomocnił Apostołów i Kościół na przestrzeni dziejów do nauczania i ukazywania źródła zbawienia. Podstawą i fundamentem dzieła misji ewangelizacyjnej jest, jak uczy Sobór Watykański II w dekrete o działalności misyjnej Kościoła *Ad gentes*: „Kościół posłany przez Boga

¹ PONTIFICIUM CONSILIUM DE SPIRITUALI MIGRANTUM ATQUE ITINERANTUM CURA, *Instructio Erga migrantes caritas Christi* (3.05.2004), AAS 96 (2004), s. 762-822; tekst polski: PAPIESKA RADA DS. DUSZPASTERSTWA MIGRANTÓW I PODRÓŻNYCH, *Instrukcja Erga Migrantes Caritas Christi*, red. L. Adamowicz, Lublin: Wydawnictwo Polihymnia 2008 [dalej cyt.: EMCC].

² A. ŻYNEL, *Ewangelizacja wciąż aktualna*, „Znak” R. XXVII, nr 248 (1975) 2, s. 177-182.

³ SACROSANCTUM CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II, *Constitutio pastoralis de Ecclesia in mundo huius temporis Gaudium et spes* (7.12.1965), AAS 58 (1966), s. 1025-1115; tekst polski: SOBÓR WATYKAŃSKI II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, tekst polski, nowe tłumaczenie, Poznań: Pallottinum 2002, s. 526-606, nr 21 [dalej cyt.: GS].

⁴ *Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus* (25.01.1983), AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; tekst polski: *Kodeks Prawa Kanonicznego*, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Poznań: Pallottinum 1984 [dalej cyt.: KPK/83].

do narodów, aby był «powszechnym sakramentem zbawienia», z najgłębszej własnej potrzeby powszechności i posłuszny nakazowi swojego Założyciela stara się głosić Ewangelię Chrystusa wszystkim ludziom»⁵.

2. KANONICZNE UJĘCIE NAKAZU MISYJNEGO

Encyklika Papieża Jana Pawła II *Veritatis splendor* uczy nadal, że: „Ewangelizacja jest największym i najbardziej porywającym wyzwaniem, wobec którego Kościół staje od początku swego istnienia. Rzeczywistym źródłem tego wyzwania są nie tyle różne sytuacje społeczne i kulturowe, z jakimi styka się on w dziejach, ile nakaz Jezusa Chrystusa zmartwychwstałego, określający samą rację istnienia Kościoła: *Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu!* (Mk 16,15)»⁶. Innym bardzo istotnym motywem misji jest dynamiczność i samoświadomość Kościoła, aby dzielić się darem Wieczernika z kulturami świata. Jest to posłanie takie samo, jakie otrzymał Chrystus od Ojca. Tym powołaniem wzywa uczniów, aby szli i przepowiadali Ewangelię. „Misje” jako posłannictwo Kościoła to zawsze będzie *missio Dei*⁷. Misja, według myśli Chrystusa, jest to świadectwo życia, to ogołocenie, to służba i ofiara⁸.

Dziś misje są wielokulturowe poprzez obecność misjonarzy z wielu krajów świata. Ta mozaika multokulturowa dodaje pełni w wizji dzieła misyjnego Kościoła⁹.

Ta uniwersalna świadomość misyjna i posłannictwo były bardzo żywe we wczesnym okresie chrześcijaństwa. W późniejszych stuleciach jedność Kościoła i misji przestała istnieć. W okresie nowożytnym pojawia się nowa terminologia:

⁵ SACROSANCTUM CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II, *Decretum de activitate missionali Ecclesiae Ad gentes divinitus* (7.12.1965), AAS 58 (1966), s. 947-990; tekst polski: SOBÓR WATYKAŃSKI II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, s. 433-471, nr 1 [dalej cyt.: AG].

⁶ IOANNES PAULUS PP. II, *Litterae encyclicae cunctis catholicae Ecclesiae episcopis de quibusdam quaestionibus fundamentalibus doctrinae moralis Ecclesiae Veritatis splendor* (6.08.1993), AAS 85 (1993), s. 1133-1228; tekst polski: JAN PAWEŁ II, *Encyklika apostolska Veritatis splendor Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich biskupów Kościoła katolickiego o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła*, Poznań: Pallottinum 1993, nr 106; zob. B. WODECKI, *Dzieło misyjne a Pismo Święte*, [w:] *Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego*, red. wyd. pol. W. Chrostowski, Warszawa: Verbinum 2000, s. 1739.

⁷ K. MÜLLER, *Misje według myśli Jezusa*, tł. B. Wodecki, „Nurt SVD” z. 48 (1990), nr 1, s. 4-5.

⁸ Tamże, s. 6-24; por. J.M. GOIBURU LOPETEGUI, *Duch misyjny. Vademecum*, tł. A. Kajzerek, Warszawa: Verbinum 1991, s. 34-48.

⁹ Zob. S. KASPRZAK, *Globalizacja a ewangelizacyjne zadania Kościoła*, „Nurt SVD” 41, z. 1-2 (2008), t. 121-122, s. 95-122.

misje, misja, misjonarz, rozróżnienie między misją wewnętrzną i zewnętrzną. Podczas gdy przez misje wewnętrzną rozumiano w dawnym prawie działalność Kościoła w ojczyźnie, misję zewnętrzną natomiast stanowiło głoszenie Ewangelii w dalekich zamorskich krajach¹⁰. W ten sposób ostatecznie zerwała się więź jedności między Kościołem i jego posłannictwem, co w konsekwencji doprowadziło do sytuacji, iż pierwotnie najważniejszą aktywność Kościoła zepchnięto na ewangelizacyjny margines.

W jakimś sensie klasyczna definicja pojęcia „misje” mieści się w dekrecie soborowym *Ad gentes*, gdzie czytamy: „Szczególne inicjatywy, poprzez które posłani przez Kościół głosiciele Ewangelii, idąc na cały świat, wykonują zadanie przepowiadania Ewangelii i wszczepiania samego Kościoła w te narody lub grupy, które jeszcze nie wierzą w Chrystusa, nazywa się powszechnie «misjami»” (AG nr 6)¹¹.

KPK/83 bardzo wyraźnie i jednoznacznie podaje, że „najwyższe kierownictwo oraz koordynacja poczynań i działań, związanych z dziełem misyjnym i współpracą misjonarską, należy do Biskupa rzymskiego oraz Kolegium biskupów” (kan. 782 § 1). Ważnym akcentem ukazującym rolę Stolicy Apostolskiej w prowadzeniu działalności misyjnej przez Kościół wobec świata i narodów jest to, że wspomniana działalność Kościoła prowadzona jest jedynie na terenach misyjnych uznanych przez Stolicę Apostolską¹². Nie jest to zatem prywatna sprawa poszczególnego wiernego, ani też wielu misjonarzy rozsianych na wszystkich kontynentach świata. Misje są sprawą całego Kościoła powszechnego jako wspólnoty wiary (por. AG nr 20-22).

W XIX w. wreszcie misja znalazła się w niebezpiecznej bliskości systemu kolonialnego: podobnie jak władca świecki z dalekiego kraju rządził kolonią przez swego gubernatora, tak papież sprawował władzę pasterską nad terenami misyjnymi przez swych wikariuszy apostolskich. Chrześcijaństwo traktowano w tych krajach często jako swego rodzaju „dodatek” do sił kolonialnych i ciała obce. Mimo wszelkich wysiłków dla zaradzenia tej sytuacji kościelne dzieło misyjne pozostało sprawą marginalną¹³.

¹⁰ *Codex Iuris Canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus* (27.05.1917), AAS 9 (1917), pars II, s. 1-593, kan. 1349-1351.

¹¹ Por. S. KASPRZAK, *Ius commissio missionis i ius mandatum XIX – wieczne prawo misyjne*, [w:] *Misje w XIX wieku. Wybrane zagadnienia*, red. P.A. Sokołowski, Pieniężno: Misyjne Seminarium Duchowne Księży Werbistów 2008, s. 103-121.

¹² TENZE, *Rola Stolicy Apostolskiej w posłannictwie misyjnym Kościoła*, „Roczniki Nauk Prawnych” t. IX (1999), z. 2, s. 127-128.

¹³ *Dekret o działalności misyjnej Kościoła. Zaproszenie do wiary. Z ks. Alfonsem Skowronkiem rozmawiają Teresa Terczyńska i Tomasz Wiścicki*, [w:] *Dzieci Soboru zadają pytania. Rozmowy*

Ewangelizować więc, to znaczy być świadkiem Chrystusa, a świadectwo to daje się przez głoszenie Jego nauki potwierdzając to swoim życiem i postępowaniem. Skoro ewangelizacja lub działalność misyjna jest podstawowym obowiązkiem Kościoła, jest także obowiązkiem każdego ochrzczonego członka wspólnoty eklezjalnej¹⁴.

Jan Paweł II, jako prawodawca kościelny, umieścił dyspozycje na temat działalności misyjnej Kościoła w KPK/83 w przedziale kanonów od 781 do 792. Kanony Kodeksu osadzone są na dokumentach soborowych i na mocy Objawienia w Biblii. W szacie prawno-kanonicznej zostały ukryte idee soborowe odnoszące się do rozlegle rozumianego misyjnego posłannictwa Kościoła powszechnego. Początkowy kanon uzasadnia misyjność Kościoła i wskazuje na obowiązek włączania się w jego dzieło wszystkich katolików ochrzczonych we wspólnocie Kościoła łacińskiego. Kodeks zawiera następującą dyspozycję: „Ponieważ cały Kościół jest ze swej natury misyjny, a dzieło ewangelizacji winno być uznane za fundamentalny obowiązek Ludu Bożego, stąd wszyscy wierni, świadomi swojej odpowiedzialności, winni wносить swój udział w dzieło misyjne” (kan. 781). KPK/83 dość wyraźnie określa, czym jest działalność misyjna w Kościele: „Działalność misyjna we właściwym tego słowa znaczeniu, dzięki której zaszczepia się Kościół w narodach i wspólnotach, w których jeszcze się nie zakorzenił, jest prowadzona przez Kościół, zwłaszcza poprzez wysyłanie zwiastunów Ewangelii, dopóki nowe Kościoły nie zostaną w pełni ukonstytuowane, a więc wyposażone we własne siły i wystarczające pomoce, dzięki czemu będą mogły same prowadzić dzieło ewangelizacji” (kan. 786)¹⁵.

3. MISYJNA NATURA KOŚCIOŁA

Działalność misyjna Kościoła ma długą i burzliwą historię, przebogate formy, dokonuje się w różnych kontekstach kulturowych i w różnym czasie, kierowana jest do ludzi różnej mentalności i różnym poziomie intelektualnym, różny w końcu jest poziom duchowy odbiorców ewangelizacji pośród pluralistycznego świata. Dziś świat zmienił zapatrywanie, inaczej spostrzega rzeczywistość, inne wyznaje

o Soborze Watykańskim II, red. Z. Nosowski, Warszawa: Biblioteka „Więzi” 1996, s. 334; zob. J. DYDUCH, *Prawny aspekt misyjnej działalności Ludu Bożego*, „*Analecta Cracoviensia*” XIX (1987), s. 409-425.

¹⁴ MÜLLER, *Misje według myśli Jezusa*, s. 1-22.

¹⁵ Zob. S. KASPRZAK, *Misyjny charakter Kościoła powszechnego w statutach II Polskiego Synodu Plenarnego (1991-1999)*, „*Nurt SVD*” 37, z. 2 (2003), t. 102, s. 81-83.

wartości, chce bardziej rozrywkowo żyć i pozwala sobie na doświadczenia, które degradują i zniewalają osobowość przez różnego rodzaju środki zniewolenia. Człowiek doby współczesnej chce się wyzwolić od wszystkiego, a przede wszystkim od wpływu Kościoła i ograniczeń Dekalogu czy wymagań moralnych, jakie Kościół niesie światu w treści swego zbawczego Orędzia. Współczesna ludzkość zagubiła się w relacji do Boga i Jego mowy Ewangelii. Mowa Boga jest często wymagająca, aby stanąć po stronie światła i prawdy. Człowiek często chce iść po omacku w pojedynkę, aby próbować własnych sił. Dochodzi w swej pysze do nikąd.

W zbawieniu chrześcijańskim jawi się Chrystus Zbawca, który przygotował miejsce dla swoich wyznawców w domu Ojca. Zbawienie, według teologii, rozumiane jest jako dar Boga dla swoich dzieci, synów i córek. Właśnie „uniwersalizm zbawczy” jest jedną z najważniejszych cech chrześcijańskiego dzielenia się Dobrą Nowiną, z tymi, którzy przyjmą ją i uwierzą w Chrystusa¹⁶.

Problematyka działalności misyjnej skierowana do kultur i narodów – *ad gentes* – jest dziś szczególnie aktualna i to we wzmożonej formie, a dokonuje się to za sprawą współczesnych zmian cywilizacyjnych, jak urbanizacja – budowanie wielkich aglomeracji i metropolii światowych, wzmożone ruchy migracyjne z kraju do kraju, z kontynentu na kontynent. Inne płaszczyzny misyjnego oddziaływania to wielkie rzesze ludzi nie wyznających żadnej religii czy wiary – mamy tu na myśli niewierzących; stają się oni również podmiotami proklamowanego orędzia zbawienia w tradycyjnym ujęciu prowadzenia ewangelizacji misyjnej do wszystkich ludzi na ziemi. Misje są nadal aktualne, wymagają one opracowania nowych form, choć Ewangelia jest niezmienna, to jednak zmieniają się warunki życia i należy zmienić język przepowiadania, by trafić do współczesnego człowieka, często zagubionego rozdartego wewnątrz, by dojść dziś do przekonania, że ludzie żyją jakby się coś skończyło, jakby przestały obowiązywać Boże Przykazania, Ewangelia czy zasady moralno-etyczne¹⁷. To wszystko nadal działa, trzeba bronić Boga, Kościoła, aktywności ewangelizacyjnej wewnątrz Kościoła partykularnego, ale także zewnętrznej działalności misyjnej, zwłaszcza w dobie wzmożonej migracji, która przynosi ze sobą nowe kwestie i problemy do rozwiązania. Aktywnie działa Stolica Apostolska, Konferencja Episkopatu Polski, która

¹⁶ L. FAŚ, *Katolicki uniwersalizm zbawczy a relatywizm kulturowy*, [w:] *Konflikty perspektyw w historii i praktyce misji*, red. P. Zajac, Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Wydział Teologiczny 2009, s. 283-291.

¹⁷ A. DOMASZK, *Nowe horyzonty misji „Ad gentes” – normy prawa kanonicznego*, „Prawo Kanoniczne” 53 (2010), nr 1-2, s. 21-40; por. W. KLUIJ, *Określenie działalności w „Redemptoris missio”*, „Collectanea Theologica” 7 (2001), nr 2, s. 157-170.

wystosowała odezwę na temat wyjaśnienia niektórych kwestii¹⁸. Misje współczesne o nowym profilu, nowej strategii, przepowiadając właściwym językiem, wymagają żywego zaangażowania wszystkich członków Kościoła: „nasze czasy, w których ludzkość jest w fazie przemian i poszukiwań, wymagają ożywienia działalności misyjnej”¹⁹. Bardzo istotną dziedziną życia, którą należy ewangelizować i objąć troską duszpasterską są media publiczne²⁰.

4. PODMIOTY GŁOSZONEJ KERYGMY

Posłanymi są biskupi, kapłani, osoby konsekrowane, siostry i bracia zakonni i wielkie rzesze wiernych świeckich, którzy udają się na tereny misyjne, by uczestniczyć osobiście w pracach misyjnych, wykonując wyznaczone im dzieła do wypełnienia. Posłany jest cały Lud Boży, by nieść orędzie pokoju i Dobrej Nowiny aż po krańce świata. Kościół to misje, ale misje oznaczają także szczególny stosunek do Chrystusa i do tego, który go posłał, do Ojca Niebieskiego.

Zagadnienie misji jest częścią Boskiego „misterium” i ekonomii Bożego planu zbawienia. W tej misyjnej panoramie odkrywamy wymiar trynitarny w posłannictwie głoszenia słowa wobec narodów i kultur. Z łona Trójcy Świętej wywodzi się właśnie z miłości Ojca misja Chrystusa Syna w Duchu Świętym. To jedność, która panowała w Bogu, w Jego umyśle pomiędzy Ojcem i Synem w Duchu Świętym, gdzie Jezus świadczy, „Ja i Ojciec jedno jesteśmy” jest podstawą eksplozji, jaka dokonała się w zrodzeniu Słowa Bożego poprzez okazanie dynamizmu miłości, a skierowanej do człowieka i świata. Jedność Ojca i Syna jest źródłem posłania misyjnego, jak również wypowiedziane Słowo Odwieczne Boga, które Ciałem się stało. Słowo podobne do deszczu, które spada na ziemię, aby ją nawodnić i zadziałać skutecznie. A gdy dokonało tego, co Bóg zamierzył powraca do Ojca źródła życia. Posłannictwo Syna Bożego jest wielkim objawieniem miło-

¹⁸ Zob. KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Wyjaśnienia dotyczące niektórych kwestii związanych z duszpasterstwem emigracyjnym* (7.10.2009), <http://www.archikatedra.warszawa.pl/homepage/?a=3502> [dostęp: 7.11.2009]; zob. H. STAWNIAK, *Problematyka migracji ludności w świetle zasad i niektórych działań Stolicy Apostolskiej*, „Seminare” 26 (2009), s. 143-156; W. NĘCEL, *Prawno-duszpasterskie dyspozycje instrukcji Erga Migrantes Caritas Christi*, „Prawo Kanoniczne” 52 (2009), nr 3-4, s. 51-68.

¹⁹ IOANNES PAULUS PP. II, *Litterae encyclicae de perenni vi mandati missionalis Redemptoris missio* (7.12.1990), AAS 83 (1991), s. 249-340; tekst polski: *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. I, Kraków: Wydawnictwo Św. Stanisława B.M. Archidiecezji Krakowskiej, Wydawnictwo M 1996, s. 377-460, nr 30 [dalej cyt.: RM].

²⁰ DOMASZK, *Nowe horyzonty misji „Ad gentes”*, s. 35-37.

ści i dobroci Ojca, która nie była dotąd znana w swej realności. Misje to ciągła „Epifania” Boga w świecie i pośród narodów²¹.

Kościół przedłuża misję Chrystusa i wypełnia nadal Jego posłannictwo wobec świata i narodów. KPK/83 w dyspozycji kan. 768 § 1 wskazuje na wolę Boga: „Głosiciele słowa Bożego powinni przedstawiać wiernym przede wszystkim to, w co należy wierzyć i co trzeba czynić dla chwały Bożej i zbawienia ludzi”. Kanon ten mieści się w III księdze Kodeksu „Nauczycielskie zadanie Kościoła”, choć znajduje się poza kanonami typowo misyjnymi, to jednak należy go dostrzec. Dość wymowny jest też kan. 768 § 2: „Niech także przekazują wiernym naukę, jaką Urząd Nauczycielski Kościoła głosi o godności i wolności osoby ludzkiej, o jedności i trwałości rodziny oraz o jej zadaniach, o obowiązkach ludzi żyjących w społeczeństwie, jak również o układaniu spraw doczesnych zgodnie z porządkiem ustanowionym przez Boga”.

Misja Chrystusa dokonywana z inicjatywy Ojca, z Jego posłania, niejako z głębi Trójcy Świętej, nie tylko jawi się jako „nowa”, niepowtarzalna, ale staje się definitywna i ostateczna. W swej nadzwyczajności jest to Boski krok w dzieje zbawienia ludzkości. Aż dotąd było „prawo i prorocy”. Teraz nastaje „Królestwo Boże” pośród wyznawców Chrystusa (por. Łk 16,16), który objawia wolę Ojca, aby wszyscy ludzie byli zbawieni. Przez posłanie Syna, Ojciec pokazuje nam „prawdę”, która oświeca i zbawia. Przez krew Chrystusa dochodzi do pojednania Boga z upadłym człowiekiem i człowieka z Bogiem, i w osobie Syna obdarza wierzących wszelkim błogosławieństwem (Ef 13,14). Ojciec do głębi ukochał Syna i wszystko poddał Jego władzy w Jego ręce (J 3,35)²². Misje prowadzą misjonarze jako przedstawiciele Kościoła i są posłani przez kompetentną władzę²³.

Sobór naucza: „Duch Święty, który przez zarodki słowa i przepowiadanie Ewangelii przyzywa wszystkich ludzi do Chrystusa i wzbudza w sercach posłuszeństwo wobec wiary, gdy wierzących w Chrystusa w źródle chrzcielnym rodzi do nowego życia, zbiera ich w jeden Lud Boży, który jest „wybranym plemie-

²¹ J. LOPEZ-GAY, *Trynitarny, chrystologiczny i pneumatologiczny wymiar misji*, [w:] *Elementy teologii misyjnej*, tł. A. Bronk, Pieniężno: Referat Misyjny Seminarium Duchownego Księży Werbiistów 1987, s. 71; por. S. KASPRZAK, *Prawotwórcza rola słowa wypowiedzanego we wspólnocie Kościoła. Jak słowo staje się obowiązującym prawem*, „Nurt SVD” 42, z. 3-4 (2008), t. 123-124, s. 169-198.

²² LOPEZ-GAY, *Trynitarny, chrystologiczny i pneumatologiczny wymiar misji*, s. 72-85; zob. P. SCHINELLER, *A handbook on inculturation*, New York–Mahwah: Paulist Press 1990, s. 41.

²³ Zob. W. KOWALAK, *Pojęcie misji w świetle współczesnych dyskusji m misjologicznych*, „Nurt SVD” 34, z. 4 (2000), s. 39-50; J. MAZUR, *Powołanie misyjne w Kościele i jego realizacja przez poszczególne stany*, „Animator. Biuletyn Misyjno-Pastoralny” nr 1 (1993), s. 133-135; A. MIOTK, *Rozumienie misji w historycznym procesie przemian na przykładzie encykliki Maximum Illud*, „Nurt SVD” 33, z. 3 (1999), s. 21-32.

niem, królewskim kapłaństwem, narodem świętym, ludem Bogu na własność przeznaczonym” (1 P 2,9; AG nr 15)²⁴.

Kerygmę się głosi, więc musi być podmiot głoszenia posłany przez prawowitą władzę Kościoła powszechnego; tym podmiotem jest przedstawiciel Kościoła, to posłani misjonarze, świeccy i duchowni, kapłani, bracia i siostry zakonne. Jest też ten podmiot słuchający, który pragnie usłyszeć Słowo Boże, które jest potwierdzone przykładem życia tych, które je głoszą. Nie można być w pełni posłanym (misionarzem), jeśli wiara, która nas z Bogiem wiąże, nie jest dynamiczna i żywa. Być chrześcijaninem to głęboko wierzyć i przyjąć wyzwania misji.

Prawodawca podaje wskazania misyjne dla biskupów: „Poszczególni biskupi, stanowiący rękojmię Kościoła powszechnego oraz wszystkich Kościołów, winni okazywać szczególną troskę o dzieło misyjne, zwłaszcza poprzez poczynania misyjne, podejmowane, rozwijane i podtrzymywane we własnym Kościele partykularnym” (kan. 782 § 2). Biskupi w swojej trosce o Kościół powinni popierać wszelką inicjatywę i aktywność wiernych, która jest wspólna całemu Kościołowi. Do obowiązków biskupów należy posyłanie kapłanów do pracy misyjnej, podejmowanie współpracy ze świeckimi, z zakonnikami, którzy chcą udać się do konkretnej pracy apostołskiej²⁵. Prawodawca kościelny w innej części Kodeksu stanowi o misyjnej współpracy biskupów: „Biskup diecezjalny niech popiera jak najbardziej powołania do różnych posług oraz do życia konsekrowanego, okazując szczególną troskę o powołania kapłańskie i misyjne” (kan. 385).

Kodeks Jana Pawła II docenia w sposób szczególny członków i członkinie instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego, którzy podejmują z inicjatywy Stolicy Świętej czy biskupa diecezjalnego prace apostołskie w konkretnych krajach misyjnych. Tak było w historii, że zakony pełniły tę rolę w posłannictwie Kościoła misyjnego, jak również i dziś w znacznej części misjonarze to osoby zakonne, kapłani, bracia i siostry zakonne z różnych wspólnot zakonnych. Ich udział jest znaczny i do końca niedoceniony. Kodeks stanowi: „Ponieważ członkowie instytutów życia konsekrowanego na mocy konsekracji poświęcają się na służbę Kościołowi, powinni w sposób właściwy ich instytutowi mieć szczególny udział w działalności misyjnej” (kan. 783). Misja Kościoła jest „radosnym zwiastowaniem daru, który przeznaczony jest dla wszystkich i który trzeba wszystkim proponować, okazując jak największy szacunek wolności każdego: daru objawienia Boga-Miłości, który «tak [...] umiłował świat, że Syna

²⁴ Por. SCHINELLER, *A handbook on inculturation*, s. 47.

²⁵ S. KASPRZAK, *Organizacja działalności misyjnej Kościoła katolickiego w świetle prawa kanonicznego*, Lublin: Pracownia Poligraficzna przy PKŁO, „Petit” s.c. 1999, s. 188-202; por. GOIBURU LOPETEGUI, *Duch misyjny*, s. 46-50.

swego Jednorodzonego dał» (J 3,16). [...] Kościół nie może zatem uchylać się od obowiązku prowadzenia misji wśród narodów [...]»²⁶. Dekret misyjny *Ad gentes* wyraża wskazanie dla instytutów zakonnych: „Jest również rzeczą pożyteczną koordynowanie działań prowadzonych przez instytucje albo stowarzyszenia kościelne. Wszystkie one, niezależnie od typu, winny być we wszystkim, co dotyczy działalności misyjnej, podporządkowane ordynariuszowi miejsca. Dlatego wielką pomocą będzie zawieranie oddzielnych umów, które określałyby relacje pomiędzy ordynariuszem miejsca a kierownikiem instytutu” (nr 32)²⁷.

W długiej historii misji wkład zakonów w prace apostołskie i misyjne jest przeogromny i znaczący²⁸. Kan. 257 § 2 wskazuje na to, aby biskupi umożliwili kapłanom lub innym osobom, które chcą udać się na misje, właściwe przygotowanie, np. naukę języka obcego, poznanie mentalności, warunków życia w kraju, do którego się udają, szczególnie obyczaje i zwyczaje: „Biskup diecezjalny winien zatroszczyć się o to, by duchowni zamierzający udać się z własnego Kościoła partykularnego do Kościoła partykularnego innego kraju, zostali odpowiednio przygotowani do wypełniania tam świętego posługiwania, by mianowicie zdobyli znajomość języka kraju, a także rozumieli jego instytucje, warunki socjalne, obyczaje i zwyczaje” (kan. 257 § 2).

Kodeks zawiera także określenie odnoszące się do wszystkich misjonarzy razem wziętych. Można rzec, że podaje przymioty misjonarzy, jakie mają ich charakteryzować. Nieważne czy to duchowni czy świeccy. Najważniejsze z tych cech, to posłanie przez Kościół, przez kompetentną władzę; misjonarz może być kapłanem diecezjalnym lub zakonnym, osobą konsekrowaną lub wiernym świeckim: „Misjonarze, a więc ci, którzy są posyłani przez kompetentną władzę kościelną do podejmowania dzieła misyjnego, mogą być dobierani z terenów misyjnych lub spoza nich, spośród kleru diecezjalnego lub członków instytutów życia konsekrowanego i stowarzyszeń życia apostołskiego, albo spośród świeckich” (kan. 784; por. AG nr 23).

Kapłan nosi w sobie stałą łaskę stanu, gdyż został konsekrowany przez Chrystusa, ma w sobie źródło świętości, został konsekrowany dla „misji Kościoła”²⁹.

²⁶ IOANNES PAULUS PP. II, Nuntius ob diem ad missiones fovendas (3.06.2001), AAS 93 (2001), s. 780-784; tekst polski *orędzia Jego Świątobliwości Jana Pawła II na Światowy Dzień Misyjny 2001 roku*, „Misje Dzisiaj” 5 (2001), nr 5, s. 2-5; zob. A. ŚLIWIŃSKI, *Kościół jest misją. Z problematyki teologii i realizacji misji w Kościele*, „Studia Pelplińskie” 1980, t. 11, s. 151-162.

²⁷ KASPRZAK, *Organizacja działalności misyjnej Kościoła*, s. 207-213.

²⁸ TENŻE, *Elementy misji ewangelizacyjnej Kościoła powszechnego. Studium teologiczno-kanoniczne*, Lublin: Wydawnictwo – Drukarnia Liber Duo s.c. 2006, s. 248-250.

²⁹ Zob. TENŻE, *Fidei donum jako idea pomocy personalnej w misji ewangelizacyjnej Kościoła*, „Nurt SVD” 41, z. 1-2 (2007), t. 117-118, s. 77-101.

Świętość dla niego jest wypełnieniem miłości pasterskiej w komunii z Chrystusem Pasterzem; miłość nosi w sobie dynamizm misyjny, a podejmowana misja jest drogą zdobywania świętości. Jego misja kapłańska w dziele ewangelizacji jawi się jako uniwersalny wymiar kapłańskiej posługi; swój początek bierze z konsekracji; misja jest owocem świętości kapłana³⁰. Jest on konsekrowany w sposób szczególny przez przyjęcie święceń kapłańskich, które poprzez intymne działanie Ducha Świętego kształtują osobowość i myślenie kapłana na podobieństwo Chrystusa Kapłana, Dobrego Pasterza, Głowy, aby być zdolnym do działania *in persona Christi Capitis*³¹. Kapłan to nieoceniony dar dla misjonowanych narodów i ludów, gdyż to on głosi Ewangelię i sprawuje sakramenty święte.

Kolejny kanon kodeksowy wyraźnie wskazuje inna kategorię osób, które w bardzo konkretny sposób wspierają misje, gdyż są obecni na misjach i współpracują z misjonarzami kapłanami i biskupami. Chodzi tu o katechistów. Prawodawca postanawia: „Do realizacji dzieła misyjnego powinni być zaangażowani katechiści, a więc wierni świeccy odpowiednio przygotowani i wyróżniający się życiem chrześcijańskim. Pod kierownictwem misjonarza zajmują się oni przekazywaniem nauki ewangelicznej, organizowaniem życia liturgicznego i prowadzeniem akcji charytatywnej” (kan. 785 § 1). Również ważny jest drugi paragraf tego kanonu, gdyż dotyczy odpowiedniego przygotowania kandydatów na katechistów: „Katechiści winni otrzymać formację w przeznaczonych do tego szkołach, a gdy takich nie ma, pod kierunkiem misjonarzy” (kan. 785 § 2). Katechiści nie są zastępcami kapłana, ale współpracownikami w dziele misyjnym. Potrzeba więc odpowiedniej formacji dla nich, zwłaszcza w aspekcie ascetycznym i teologicznym. Katechista powinien opanować wiedzę szeroką na temat życia społeczności, zwłaszcza znać język lub narzecze, ma poznać obyczaje, zwyczaje, mentalność, pragnienia, skłonności, kulturę, i problemy swoich ludzi, aby umiał sprostać wymaganiom, gdy przyjdą trudności³².

Prawodawca kościelny w kolejnym kanonie zawarł prawdę o inkulturacji, czyli wnikanii treści Ewangelii w głąb kultur, do których głoszona jest Dobra Nowina o zbawieniu. Kanon brzmi: „Misjonarze przez świadectwo życia i słowa powinni nawiązać dialog z niewierzącymi z Chrystusa, ażeby w sposób przystosowany do ich mentalności i kultury, otworzyć im drogi, na których mogliby poznać

³⁰ Zob. H. ZIMOŃ, *Wkład polskich kapłanów diecezjalnych w dzieło misyjne*, [w:] *Misyjny wymiar Kościoła katolickiego w Polsce 1945-1986*, red. E. Śliwka, Pieniężno: Referat Misyjny Seminarium Duchownego Księży Werbistów 1992, s. 69.

³¹ C. BOUCHAUD, *Konsekracja – świętość – misja kapłanów*, „Światło Narodów” 14 (1994), nr 1, s. 39-41.

³² KASPRZAK, *Organizacja działalności misyjnej Kościoła*, s. 238-241; zob. L. FAŚ, *Natura i znaczenie animacji misyjnej*, „Nurt SVD” 37, z. 1 (2003), t. 101, s. 121-145.

orędzie ewangeliczne” (kan. 787 § 1)³³. Ten kanon, jest opisowym określeniem, na czym ma polegać inkulturacja pierwiastków Ewangelii w głąb kultur. Inkulturacja ciągle się dokonuje poprzez Ducha Świętego, który jest głównym sprawcą skutku misji³⁴.

Inkulturację prawd ewangelicznych odnosimy do wszystkich kontynentów, na których głoszony jest Chrystus jako Dobra Nowina o wiecznym zbawieniu. W ten sposób można charakteryzować wszystkie kontynenty, ale zasadniczym odniesieniem jest niesienie Ewangelii Chrystusa aż po krańce świata do wszystkich narodów³⁵. Dlatego należy odpowiednio przygotować misjonarzy, aby skutecznie i właściwie łączyli to, co katolickie, z tym, co zastane i naturalne w danej kulturze³⁶. Przygotowanie misjonarzy ma być konkretne, aby wyczulić ich na nowości, które mogą spotkać w kraju misyjnym. Potrzeba im silnej wiary, by się nie zniechęcać przeciwnościami, a przybywając na teren misyjny muszą uczyć się języka i kultury, do której przybyli, zapominając o własnych wzorcach kulturowych. „Mają także zatroszczyć się o to, ażeby ci, których uznają za przygotowanych do przyjęcia orędzia ewangelicznego, pouczyć o prawdach wiary, tak, aby, gdy o to poproszą w sposób wolny, zostali dopuszczeni do przyjęcia chrztu” (kan. 787 § 2). Oczywiście teoria jest jasna, gorzej z praktyką. Misjonarze jednak powinni starać się o dobre przygotowanie neofitów do chrztu. Katechumenat, w przypadku dorosłych kandydatów do chrztu, powinien trwać od dwóch do trzech lat. W kolejnym przepisie prawodawca przewiduje prekatechumenat i katechumenat do przygotowania kandydatów do przyjęcia chrztu: „Ci, którzy wyrazili wolę przyjęcia wiary w Chrystusa, po odbyciu prekatechumenatu, winni być dopuszczeni do katechumenatu z zastosowaniem obrzędów liturgicznych, a ich nazwiska mają być wpisane do specjalnej księgi” (kan. 788 § 1). Ponadto: „Katechumeni, przez naukę życia chrześcijańskiego i praktykę, winni być odpowiednio wprowadzani w tajemnicę zbawienia oraz w życie przepełnione wiarą, a także w liturgię, umiłowanie Ludu Bożego i apostołstwo” (kan. 788 § 2). Prawodawca podkreśla teorię i praktykę życia, aby katechumeni wzrastali w wierze i mogli być samodzielni w wyznawaniu religii chrześcijańskiej. By zgłębić prawdy religii chrześcijańskiej

³³ Por. SCHINELLER, *A handbook on inculturation*, s. 5-24.

³⁴ Por. A. PIETRZAK, *Uzasadnienie inkulturacji we współczesnej teologii – status quaestionis*, „Roczniki Teologiczne” T. LIV (2007), z. 9, s. 5-21.

³⁵ Zob. SCHINELLER, *A handbook on inculturation*, s. 5-24; S. KASPRZAK, *Inkulturacja kultur przez inkulturację*, „Nurt SVD” 38, z. 4 (2004), t. 108, s. 75-109.

³⁶ S. KASPRZAK, *Eucharystia źródłem i szczytem dzieła ewangelizacji*, [w:] *Eucharystia fons vitae – współczesne problemy prawne. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej 26 kwietnia 2006 r. w Kazimierzu Dolnym*, red. S. Tymosz, Lublin: Wydawnictwo KUL 2006, s. 127-128; por. TENZE, *Organizacja działalności misyjnej Kościoła*, s. 107-131.

potrzeba dłuższego czasu, ma to się dokonywać przy udziale kapłanów, osób konsekrowanych i katechistów, by neofici nie czuli się opuszczeni, ale mogła powstać prężna wspólnota wiary. „Jest rzeczą Konferencji Episkopatu wydać postanowienia, regulujące odbywanie katechumenatu i określające obowiązki oraz uprawnienia katechumenów” (kan. 788 § 3). Widać z tego przepisu wyraźnie, że prawodawca ma wielką troskę o neofitów, gdyż powierza odpowiedzialność za ich wzrost wiary także konferencji biskupów danego Kościoła partykularnego i misyjnego. Dostrzega również potrzebę stałej formacji duchowej w życiu wspólnoty eklezjalnej: „Przez odpowiednią formację należy neofitów doprowadzić do pełniejszego poznania prawdy ewangelicznej i właściwego wypełniania obowiązków podjętych na chrzcie. Mają być przepajani szczerą miłością do Chrystusa i Jego Kościoła” (kan. 789). To cel pracy formacyjnej, ale i życia całej wspólnoty, by zachęcać się wzajemnie do wyznawania wiary na co dzień w podejmowaniu wysiłków w kroczeniu drogą według nauki Chrystusa i jego Ewangelii.

W kolejnym kanonie misyjnym zobowiązani do odpowiedzialności za misje zostali, na mocy bycia pasterzami Kościoła, wszyscy biskupi: „Do biskupa diecezjalnego na terenach misyjnych należy: 1° inicjować, kierować i koordynować wszystkie poczynania i dzieła misyjne; 2° czuwać nad tym, by zostały zawarte odpowiednie umowy z przełożonymi instytutów, oddających się pracy misyjnej oraz żeby stosunki z nimi wychodziły na korzyść misji” (kan. 790 § 1). Ważny jest także paragraf drugi: „Przepisy, o których w § 1, n. 1, wydane przez biskupa diecezjalnego obowiązują wszystkich misjonarzy, także zakonników oraz ich pomocników, przebywających na danym terytorium” (kan. 790 § 2).

Potrzeba, aby w każdej diecezji zorganizowano instrumenty konkretnej współpracy w realizacji idei misyjnej. Dlatego „W poszczególnych diecezjach dla umacniania współpracy misyjnej: 1° należy popierać powołania misyjne; 2° trzeba wyznaczyć kapłana dla skutecznego popierania poczynañ misyjnych, zwłaszcza Papieskich Dzieł Misyjnych; 3° winien być organizowany doroczny dzień misyjny; 4° trzeba każdego roku przekazać odpowiednią ofiarę na rzecz misji za pośrednictwem Stolicy Apostolskiej” (kan. 791)³⁷. Ważnym czynnikiem prowadzenia działalności misyjnej jest obecność kapłanów i zakonników, dlatego potrzeba powołań misyjnych. Każda diecezja powinna wyznaczyć kapłana, który będzie czuwał nad rozpowszechnianiem i popieraniem Papieskich Dzieł Misyjnych³⁸.

³⁷ Zob. TENŻE, *Zadania misyjne wszystkich wiernych w Kościele partykularnym*, „Nurt SVD” 39, z.3 (2005), t. 111, s. 87-124.

³⁸ Zob. TENŻE, *Papieskie Dzieła Misyjne i ich rola w wypełnianiu misyjnego posłannictwa Kościoła powszechnego*, „Nurt SVD” 33, z. 3 (1999), s. 85-105; TENŻE, *Organizacja działalności misyjnej Kościoła*, s. 154-173.

Kanon ostatni na temat misji, to przepis dotyczący kompetencji konferencji biskupów danego kraju względem szeroko rozumianego dzieła misyjnego Kościoła. Biskupi w sensie indywidualnym we własnych diecezjach są odpowiedzialni za misje, ale także jako członkowie konferencji biskupów ponoszą odpowiedzialność za wszelkie poczynania związane z misjami, czy to we własnym kraju, czy też w krajach misyjnych. „Konferencje Episkopatu powinny inicjować i popierać poczynania, dzięki którym osoby, przybywające z terenów misyjnych dla podjęcia pracy lub odbycia studiów, doznały braterskiego przyjęcia i wsparcia” (kan. 792). Jest tu mowa o wsparciu tych misjonarzy, którzy chcą się dokształcać lub przeżyć własny urlop w kraju pochodzenia.

5. ODBIORCY I KONTEKST KULTUROWY MISYJNEGO PRZEPOWIADANIA SŁOWA BOŻEGO

Dziedzina kultury jest podstawową płaszczyzną, na której rozgrywa się swoisty dialog Kościoła ze społecznością religijną danego narodu czy państwa, a przede wszystkim dokonuje się dialog międzyreligijny. Wyrazem jego istnienia są działania Kościoła Katolickiego skierowane na Kościoły chrześcijańskie, ale także na religie niechrześcijańskie. Dziś nie możemy sobie wyobrazić życia Kościoła bez takiego dialogu, nie może on być zaniechany. Współczesna globalizacja świata w wymiarze gospodarczym, społecznym i politycznym domaga się zwrócenia uwagi na potrzebę dialogu na forum interreligijnym³⁹. Wejście w dialog nie oznacza rezygnacji z tradycji, ale jest to zbliżenie się różnych kultur, religii, Kościołów i światopoglądów⁴⁰. Współcześnie ten kontekst bardzo się poszerzył, zwłaszcza dzięki ruchowi migracyjnemu, zarówno dokonująca się emigracja i imigracja stwarza nową rzeczywistość misyjną i nowy model niejako dokonującej się inkulturacji (EMCC nr 89-104). Ludność, która poprzez migrację opuszcza własny kraj, przybywając do innego kraju i kultury, jako wyznawca Chrystusa, ma prawo do ochrony i braterskiego przyjęcia. Równie ważnymi podmiotami troski i duszpasterskiej i misyjnej są przedstawiciele religii niechrześcijańskich i ich

³⁹ Zob. TENŻE, *Dialog międzyreligijny w kontekście współczesnego świata i Kościoła*, „Nurt SVD” 38, z. 2 (2004), t. 106, s. 149-170.

⁴⁰ J. PAWLIK, *Misje w świetle przemian społeczno-politycznych*, „Nurt SVD” 32, z. 3 (1998), s. 58-59; por. E. SAKOWICZ, *Powszechna odpowiedzialność za misje ad gentes według encykliki Redemptoris misio Jana Pawła II*, „Nurt SVD” 36, z. 1 (2002), s. 25-34.

kultur, takich jak muzułmanie, buddyści czy członkowie innych wspólnot religijnych⁴¹.

We współczesnym świecie horyzont misji został poszerzony o fakt, że przybywają do Europy potencjalni słuchacze Słowa Bożego wraz z chęcią spotkania prawdziwych wyznawców Chrystusa, a dzieje się to z powodu migracji ludzi z kraju do kraju. Problemy, jakie dziś powstają w szerokim wymiarze życia społecznego, trzeba podjąć na polu misyjnym przez otwarcie się Kościoła na: sprawiedliwość społeczną, problem głodu, analfabetyzm, rasizm, biedę, AIDS, terror, przemoc, wyzysk, rozumienie wyzwolenia, rozwój podstawowy i postęp, szkoły, pokój w świecie, zagrożenia i patologie społeczne, narkomanię, handel ludźmi, nikotynizm, masmedia i Internet. To jedynie niektóre z nich, ale przede wszystkim świat współczesny potrzebuje autentycznych świadków Chrystusa i Ewangelii, by nie głosić imigrantom Dobrej Nowiny i tłumaczyć jej, ale ją pokazywać własnym życiem. Trzeba podkreślić, że odbiorcami Dobrej Nowiny są ci wszyscy, którzy jeszcze nie zostali ochrzczeni, a przybyli np. do Polski⁴².

Dekret *Ad gentes* uczy: „Kościół surowo zabrania zmuszania kogokolwiek do przyjęcia wiary, bądź też doprowadzenia lub zwabiania go do niej niegodziwymi sposobami, tak jak gorliwie broni też prawa do tego, aby nikt nie był od wiary odwołany niesprawiedliwym prześladowaniem” (nr 13)⁴³.

6. ŚWIAT WSPÓŁCZESNY A AKTUALNOŚĆ PROWADZENIA MISJI

Dekret soborowy o misyjnej działalności Kościoła *Ad gentes* zawiera następujące słowa: „Dlatego działalność misyjna zachowuje w pełni swoją ważność oraz konieczność tak dzisiaj, jak i zawsze. Przez nią Mistyczne Ciało Chrystusa nieustannie zbiera siły i kieruje je na osiągnięcie własnego wzrostu. Do jej kontynuowania członkowie Kościoła są skłaniani przez miłość, którą kochają Boga i przez którą pragną ze wszystkimi ludźmi dzielić się dobrami duchowymi tak obecnego, jak i przyszłego życia” (nr 7).

Kościół w swej posłudze misyjnej nie może przejawiać braku tolerancji wobec ludzi, którzy reprezentują inny światopogląd i wyznają odmienne wartości. Tolerancja może oznaczać wybór dialogu, jako drogi dojścia do prawdy; może przeja-

⁴¹ Zob. DOMASZK, *Nowe horyzonty misji „Ad gentes”*, s. 30-34.

⁴² Por. W. KOWALAK, *Misja – posłannictwo, misje* (wg *DM, EN, Rmis*), „Nurt SVD” 31, z. 3 (1997), t. 78, s. 40-41.

⁴³ Zob. S. KASPRZAK, *Ewangelizacja narodów w ujęciu norm kanonicznych Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich z 1990 roku*, „Nurt SVD” 37, z. 4 (2003), t. 104, s. 21-43.

wiać się jako pewien rodzaj wyrozumiałości. Z racji, że Kościół jest ze swej natury misyjny, dzieło ewangelizacji świata szczególnie dziś i teraz jest fundamentalnym zadaniem i obowiązkiem całego Ludu Bożego (por. AG nr 35)⁴⁴. Ewangelizacja narodów ma swoją długą i burzliwą historię⁴⁵.

Głoszona Ewangelia narodom nie odbiera im wolności, zawsze szanuje odrębność kultur, i nie niszczy tego, co jest pozytywnym pierwiastkiem w innych religiach. Jan Paweł II naucza, że nasze czasy dają dziedzinie misyjnej Kościoła nowe warunki oddziaływania na świat i człowieka. Kościół dziś ewangelizuje świat nadal, mimo ludzkiego zagubienia w materializmie i konsumpcji, czyni to w sytuacji nowej, gdzie upadają ideologie i systemy polityczne, gdzie świat otwiera swoje granice, by przez to mogła kształtować się wspólnota światowa narodów z możliwością wzajemnych kontaktów (por. RM nr 3)⁴⁶.

Kościół nie stroni od dialogu z ateistami, jak również z innymi religiami, które już dotarły do Polski. Kościół uważa ateizm za błąd, który pomniejsza i redukuje pełne wymiary człowieczeństwa. Jednakże, odrzucając ateizm jako doktrynę, Kościół stara się zbliżyć do ateistów, aby nawiązać z nimi szczerzy dialog doktrynalny oraz podjąć współpracę w budowaniu tego świata dla dobra ludzkości. Poprzez dialog w Kościele rozumie się każdą formę spotkania i porozumiewania się między ludźmi, podjętą w duchu szacunku i zaufania do drugiego człowieka jako osoby, mającą na celu głębsze poznanie prawdy. Dialog nie może być jedynie monologiem. Przede wszystkim należy pamiętać, że pierwszym sprawcą dialogu międzyreligijnego jest Duch Święty, obecny na różny sposób w religiach, który daje natchnienie obydwu stronom dialogu. Strona chrześcijańska i w dialogu z ateistami, jak i z wyznawcami innych religii, także niechrześcijańskich, nie tylko daje, lecz również coś otrzymuje w tym spotkaniu innych „światów”. „Pełnia” Objawienia w Jezusie Chrystusie nie zwalnia chrześcijan ze słuchania, nie mają oni bowiem monopolu na prawdę, a raczej powinni oddać się w jej posiadanie. My chrześcijanie powinniśmy służyć prawdzie. W rzeczywistości niechrześcijańscy uczestnicy dialogu, chociaż nie słyszeli o samoobjawieniu się Boga w Jezusie

⁴⁴ Por. I. ŁABISZAK, *Obowiązek misyjny Ludu Bożego*, „Animator. Biuletyn Misyjno-Pastoralny” nr 1 (1998), s. 144-145; zob. W. WESOŁY, *Misje świeckich w Kościele i świecie*, „Animator. Biuletyn Misyjno-Pastoralny” nr 1 (1993), s. 114-127.

⁴⁵ Zob. S. KASPRZAK, *Owoce ewangelizacji prowadzonej przez Kościół katolicki w Rosji w minionym stuleciu*, „Nurt SVD” 37, z. 1 (2003), t. 101, s. 61-102.

⁴⁶ Zob. TENŻE, „Misje” w projektach kodeksowych i w Kodeksie Jana Pawła II, „Prawo – Administracja – Kościół” nr 2/3 (6/7) 2001, s. 108-109.

Chrystusie, mogą być bardziej ulegli Prawdzie, której ciągle poszukują, i posłuszni Duchowi Chrystusa, który odbija w nich promienie tej samej Prawdy⁴⁷.

Chrześcijanie przez dialog ubogacają swoją wiarę dzięki doświadczeniu i świadectwu innych, a w rezultacie mogą w głębszy sposób odkryć pewne aspekty i pewne wymiary misterium Boskiego, które wcześniej postrzegali z mniejszą jasnością. A przede wszystkim zyskują oczyszczenie swej wiary, gdyż szok, wynikający ze spotkania, często pociąga ze sobą pytania i zmusza do rewizji pewnych nieuzasadnionych przypuszczeń oraz zrezygnowania z pewnych głęboko zakorzenionych uprzedzeń albo też wyzwolenia się z pewnych zbyt ograniczonych koncepcji czy perspektyw⁴⁸. Każdy dialog jest jedynie wspólnym poszukiwaniem prawdy, ale zakłada to dobrą wolę po stronach uczestniczących w dialogu⁴⁹.

„Kościół bowiem doskonale zdaje sobie sprawę z tego, że jego posłanie odpowiada najskrytszym pragnieniom serca ludzkiego, kiedy broni godności powołania ludzkiego i przywraca nadzieję tym, którzy wątpią już w wyższy wymiar swojego losu. Jego przesłanie nie tylko nie umniejsza człowieka, lecz dostarcza światła, życia i wolności dla jego rozwoju; oprócz tego nic nie może zaspokoić serca ludzkiego [...]” (GS nr 21).

7. PODSUMOWANIE

Działalność misyjna Kościoła powszechnego jest kontynuowana we współczesnym świecie, gdyż właśnie jej pozytywne rezultaty dają poczucie sensu życia i rozwoju dla tych, wśród których głosi się Dobrą Nowinę o zbawieniu. Posłannictwo Syna Bożego jest wielkim objawieniem miłości i dobroci Ojca, która nie była dotąd znana w swej rzeczywistości. Misje to ciągła „Epifania” Boga w świecie i pośród narodów⁵⁰.

Dzieło misyjne Kościoła opiera się na prawdzie o Kościele, że żywa *Ecclesia* mocą Ducha Świętego skłania do dzielenia się darem zbawienia, a także na mandacie Jezusa Chrystusa. Twórcą misji i jej skutecznym sprawcą zawsze jest Duch Święty; powinni to sobie uświadamiać misjonarze, zwłaszcza młodzi. Przedsię-

⁴⁷ SACROSANCTUM CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II, Declaratio de Ecclesiae habitudine ad religiones non-christianas *Nostra aetate* (28.10.1965), AAS 58 (1966), s. 740-744; tekst polski: SOBÓR WATYKAŃSKI II, *Konstytucje, dekryty, deklaracje*, s. 333-337, nr 2.

⁴⁸ J. DUPUIS, *Dialog międzyreligijny w dobie pluralizmu*, tł. P. Samerek, „Przegląd Powszechny” 5 (933) 1999, s. 191-192.

⁴⁹ H. KRÄTZL, *Świadectwo chrześcijańskie w dialogu religijnym*, „Nurt SVD” 3 (78) 1997, s. 76-77.

⁵⁰ LOPEZ-GAY, *Trynitarny, chrystologiczny i pneumatologiczny wymiar misji*, s. 71.

wzięcia misyjne są szczególne i dziś bardzo urozmaicone, dlatego istnieje konieczność fachowego przygotowania tych wszystkich, którzy chcą udać się na tereny misyjne do pracy apostołskiej. Na mocy przyjętych sakramentów chrztu świętego i bierzmowania, wszyscy wierni ponoszą wspólną odpowiedzialność za wzrost dzieła misyjnego Kościoła. Powołani są do świadectwa chrześcijańskiego. Cała hierarchia Kościoła: Biskup Rzymu, biskupi, jako Kolegium Biskupów i jako indywidualni biskupi w swoich diecezjach, kapłani, są z urzędu niejako włączeni w odpowiedzialność Kościoła za wszelkie aktywności misyjne, a także zakonnicy i zakonnice, oraz świeccy w odpowiedni sposób zgodnie z ich pozycją w Kościele.

W jakimś sensie prawo kościelne jest instrumentem służącym narodom i ludom w rozwoju podstawowym, a przede wszystkim w przeżywaniu wolności chrześcijańskiej. Prawo kanoniczne ze swej istoty chroni wolność chrześcijanina i reguluje jego pozycję we wspólnocie kościelnej. Misje są ciągłym i nieustającym zanurzaniem świata w ożywczej mocy Ducha Świętego, który przewodzi Kościołowi w wypełnianiu misyjnego posłannictwa⁵¹.

Dzisiejszy świat i jego narody pragną nadal widzieć w misji Kościoła głosiciela Słowa Bożego „Dobrej Nowiny” o zbawieniu, ale także chcą dostrzec autentycznego świadka Chrystusa. Głoszona Ewangelia światu nie odbiera wolności kulturom i narodom, szanuje elementy kulturowe, uświęca je oraz nie niszczy tego, co jest wytworem myśli ludzkiej w danej kulturze. Papież Jan Paweł II podkreślił, że Kościół ewangelizuje świat ludzki nadal i to w nowej sytuacji, gdzie upadają ideologie i systemy polityczne, gdzie świat otwiera swoje granice, by przez to mogła się kształtować wspólnota światowa narodów z możliwością wzajemnych kontaktów (RM nr 3). Misje są sprawą wiary w Chrystusa i w Jego miłość ku człowiekowi (RM nr 11).

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA PRAWA

Codex Iuris Canonici auctoritate Ioannis Pauli PP. II promulgatus (25.01.1983), AAS 75 (1983), pars II, s. 1-317; tekst polski w: Kodeks Prawa Kanonicznego, przekład polski zatwierdzony przez Konferencję Episkopatu, Poznań: Pallottinum 1984.

Codex Iuris Canonici Pii X Pontificis Maximi iussu digestus Benedicti Papae XV auctoritate promulgatus (27.05.1917), AAS 9 (1917), pars II, s. 1-593.

⁵¹ Zob. KASPRZAK, „Misje” w projektach kodeksowych i w kodeksie Jana Pawła II, s. 99-118.

- IOANNES PAULUS PP. II: Litterae encyclicae de perenni vi mandati missionalis Redemptoris missio (7.12.1990), AAS 83 (1991), s. 249-340; tekst polski: Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II, t. I, Kraków: Wydawnictwo Św. Stanisława B.M. Archidiecezji Krakowskiej, Wydawnictwo M 1996, s. 377-460.
- IOANNES PAULUS PP. II: Litterae encyclicae cunctis catholicis Ecclesiae episcopis de quibusdam quaestionibus fundamentalibus doctrinae moralis Ecclesiae Veritatis splendor (6.08.1993), AAS 85 (1993), s. 1133-1228; tekst polski: JAN PAWEŁ II, Encyklika apostołska Veritatis splendor Ojca Świętego Jana Pawła II do wszystkich biskupów Kościoła katolickiego o niektórych podstawowych problemach nauczania moralnego Kościoła, Poznań: Pallottinum 1993.
- IOANNES PAULUS PP. II: Nuntius ob diem ad missiones fovendas (3.06.2001), AAS 93 (2001), s. 780-784; tekst polski: *Misje Dzisiaj* 5 (2001), nr 5, s. 2-5.
- KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI: Wyjaśnienia dotyczące niektórych kwestii związanych z duszpasterstwem emigracyjnym (7.10.2009), <http://www.archikatedra.warszawa.pl/homepage/?a=3502> [dostęp: 7.11.2009].
- PONTIFICIUM CONSILIIUM DE SPIRITUALI MIGRANTIUM ATQUE ITINERANTIUM CURA: Instructio Erga migrantes caritas Christi (3.05.2004), AAS 96 (2004), s. 762-822; tekst polski: PAPIESKA RADA DS. DUSZPASTERSTWA MIGRANTÓW I PODRÓŻNYCH, Instrukcja Erga Migrantes Caritas Christi, red. L. Adamowicz, Lublin: Wydawnictwo Polihymnia 2008.
- SACROSANCTUM CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II: Declaratio de Ecclesiae habitudine ad religiones non-christianas Nostra aetate (28.10.1965), AAS 58 (1966), s. 740-744; tekst polski: SOBÓR WATYKAŃSKI II, Konstytucje, dekryty, deklaracje, tekst polski, nowe tłumaczenie, Poznań: Pallottinum 2002, s. 333-337.
- SACROSANCTUM CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II: Constitutio pastoralis de Ecclesia in mundo huius temporis Gaudium et spes (7.12.1965), AAS 58 (1966), s. 1025-1115; tekst polski: SOBÓR WATYKAŃSKI II, Konstytucje, dekryty, deklaracje, tekst polski, nowe tłumaczenie, Poznań: Pallottinum 2002, s. 526-606.
- SACROSANCTUM CONCILIUM OECUMENICUM VATICANUM II: Decretum de activitate missionali Ecclesiae Ad gentes divinitus (7.12.1965), AAS 58 (1966), s. 947-990; tekst polski: SOBÓR WATYKAŃSKI II, Konstytucje, dekryty, deklaracje, tekst polski, nowe tłumaczenie, Poznań: Pallottinum 2002, s. 433-471.

LITERATURA

- BOUCHAUD Kathleen C.: Konsekracja – świętość – misja kapłanów, *Światło Narodów* 14 (1994), nr 1, s. 39-41.
- Dekret o działalności misyjnej Kościoła. Zaproszenie do wiary. Z ks. Alfonsem Skowronkiem rozmawiają Teresa Terczyńska i Tomasz Wiścicki, [w:] Dzieci Soboru zadają pytania. Rozmowy o Soborze Watykańskim II, red. Z. Nosowski, Warszawa: Biblioteka „Więzi” 1996, s. 324-334.
- DOMASZK Arkadiusz: Nowe horyzonty misji „Ad gentes” – normy prawa kanonicznego, *Prawo Kanoniczne* 53 (2010), nr 1-2, s. 21-40.
- DUPUIS Jacques: Dialog międzyreligijny w dobie pluralizmu, tł. P. Samerek, *Przegląd Powszechny* 5 (933) 1999, s. 183-193.
- DYDUCH Jan: Prawny aspekt misyjnej działalności Ludu Bożego, *Analecta Cracoviensia* XIX (1987), s. 409-425.

- FĄS Ludwik: Katolicki uniwersalizm zbawczy a relatywizm kulturowy, [w:] *Konflikty perspektyw w historii i praktyce misji*, red. P. Zając, Poznań: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Wydział Teologiczny 2009, s. 283-291.
- FĄS Ludwik: Natura i znaczenie animacji misyjnej, *Nurt SVD* 37, z. 1 (2003), t. 101, s. 121-145.
- GOIBURU LOPETEGUI Joaquín M.: *Duch misyjny*. Vademecum, tł. A. Kajzerek Warszawa: Verbinum 1991.
- KASPRZAK Sylwester: Owoce ewangelizacji prowadzonej przez Kościół katolicki w Rosji w minionym stuleciu, *Nurt SVD* 37, z. 1 (2003), t. 101, s. 61-102.
- KASPRZAK Sylwester: „Misje” w projektach kodeksowych i w kodeksie Jana Pawła II, *Prawo – Administracja – Kościół* nr 2/3 (6/7) 2001, s. 99-118.
- KASPRZAK Sylwester: Dialog międzyreligijny w kontekście współczesnego świata i Kościoła, *Nurt SVD* 38, z. 2 (2004), t. 106, s. 149-170.
- KASPRZAK Sylwester: Elementy misji ewangelizacyjnej Kościoła powszechnego. Studium teologiczno-kanoniczne, Lublin: Wydawnictwo – Drukarnia Liber Duo s.c. 2006.
- KASPRZAK Sylwester: Eucharystia źródłem i szczytem dzieła ewangelizacji, [w:] *Eucharistia fons vitae – współczesne problemy prawne*. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej 26 kwietnia 2006 r. w Kazimierzu Dolnym, red. S. Tymosz, Lublin: Wydawnictwo KUL 2006, s. 111-143.
- KASPRZAK Sylwester: Ewangelizacja narodów w ujęciu norm kanonicznych Kodeksu Kanonów Kościołów Wschodnich z 1990 roku, *Nurt SVD* 37, z. 4 (2003), t. 104, s. 21-43.
- KASPRZAK Sylwester: Fidei donum jako idea pomocy personalnej w misji ewangelizacyjnej Kościoła, *Nurt SVD* 41, z. 1-2 (2007), t. 117-118, s. 77-101.
- KASPRZAK Sylwester: Globalizacja a ewangelizacyjne zadania Kościoła, *Nurt SVD* 41, z. 1-2 (2008), t. 121-122, s. 95-122.
- KASPRZAK Sylwester: Inkulturacja kultur przez inkulturację, *Nurt SVD* 38, z. 4 (2004), t. 108, s. 75-109.
- KASPRZAK Sylwester: Ius commissio missionis i ius mandatum XIX – wieczne prawo misyjne, [w:] *Misje w XIX wieku*. Wybrane zagadnienia, red. P.A. Sokołowski, Pieniężno: Misyjne Seminarium Duchowne Księży Werbistów 2008, s. 103-121.
- KASPRZAK Sylwester: Misyjny charakter Kościoła powszechnego w statutach II Polskiego Synodu Plenarnego (1991-1999), *Nurt SVD* 37, z. 2 (2003), t. 102, s. 75-122.
- KASPRZAK Sylwester: Organizacja działalności misyjnej Kościoła katolickiego w świetle prawa kanonicznego, Lublin: Pracownia Poligraficzna przy PKŁO, „Petit” s.c. 1999.
- KASPRZAK Sylwester: Papieskie Dzieła Misyjne i ich rola w wypełnianiu misyjnego posłannictwa Kościoła powszechnego, *Nurt SVD* 33, z. 3 (1999), s. 85-105.
- KASPRZAK Sylwester: Prawotwórcza rola słowa wypowiedzianego we wspólnocie Kościoła. Jak słowo staje się obowiązującym prawem, *Nurt SVD* 42, z. 3-4 (2008), t. 123-124, s. 169-198.
- KASPRZAK Sylwester: Rola Stolicy Apostolskiej w posłannictwie misyjnym Kościoła, *Roczniki Nauk Prawnych* t. IX (1999), z. 2, s. 125-161.
- KASPRZAK Sylwester: Zadania misyjne wszystkich wiernych w Kościele partykularnym, *Nurt SVD* 39, z. 3 (2005), t. 111, s. 87-124.
- KLUJ Wojciech: Określenie działalności w „Redemptoris missio”, *Collectanea Theologica* 7 (2001), nr 2, s. 157-170.
- KOWALAK Władysław: Misja – posłannictwo, misje (wg DM, EN, Rmis), *Nurt SVD* 31, z. 3 (1997), t. 78, s. 35-43.
- KOWALAK Władysław: Pojęcie misji w świetle współczesnych dyskusji misjologicznych, *Nurt SVD* 34, z. 4 (2000), s. 39-50.

- KRÄTZL Hanz: Świadeństwo chrześcijańskie w dialogu religijnym, *Nurt SVD* 3 (78) 1997, s. 75-77.
- LOPEZ-GAY Jesús: Trynitarny, chrystologiczny i pneumatologiczny wymiar misji, [w:] Elementy teologii misyjnej, tł. A. Bronk, Pieniężno: Referat Misyjny Seminarium Duchownego Księży Werbistów 1987, s. 71-85.
- ŁABISZAK Iwona: Obowiązek misyjny Ludu Bożego, *Animator. Biuletyn Misyjno-Pastoralny*, nr 1 (1998), s. 143-145.
- MAZUR Jerzy: Powołanie misyjne w Kościele i jego realizacja przez poszczególne stany, *Animator. Biuletyn Misyjno-Pastoralny* nr 1 (1993), s. 133-135.
- MIOTK Andrzej: Rozumienie misji w historycznym procesie przemian na przykładzie encykliki *Maximum Illud*, *Nurt SVD* 33, z. 3 (1999), s. 21-32.
- MÜLLER Karl: Misje według myśli Jezusa, tł. B. Wodecki, *Nurt SVD* z. 48 (1990), nr 1, s. 1-22.
- NECEL Wojciech: Prawno-duszpasterskie dyspozycje instrukcji *Erga Migrantes Caritas Christi*, *Prawo Kanoniczne* 52 (2009), nr 3-4, s. 51-68.
- PAWLIK Jacek: Misje w świetle przemian społeczno-politycznych, *Nurt SVD* 32, z. 3 (1998), s. 51-62.
- PIETRZAK Andrzej: Uzasadnienie inkulturacji we współczesnej teologii – status quaestionis, *Roczniki Teologiczne* T. LIV (2007), z. 9, s. 5-21.
- SAKOWICZ Eugeniusz: Powszechna odpowiedzialność za misje ad gentes według encykliki *Redemptoris misio* Jana Pawła II, *Nurt SVD* 36, z. 1 (2002), s. 25-34.
- SCHINELLER Peter: A handbook on inculturation, New York–Mahwah: Paulist Press 1990.
- STAWIAK Henryk: Problematyka migracji ludności w świetle zasad i niektórych działań Stolicy Apostolskiej, *Seminare* 26 (2009), s. 143-156.
- ŚLIWINSKI Andrzej: Kościół jest misją. Z problematyki teologii i realizacji misji w Kościele, *Studia Pelplińskie* 1980, t. 11, s. 151-162.
- WESOŁY Waldemar: Misje świeckich w Kościele i świecie, *Animator. Biuletyn Misyjno-Pastoralny* nr 1 (1993), s. 114-127.
- WODECKI Bernard: Dzieło misyjne a Pismo Święte, [w:] Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego, red. wyd. pol. W. Chrostowski, Warszawa: Verbinum 2000, s. 1739.
- ZIMOŃ Henryk: Wkład polskich kapłanów diecezjalnych w dzieło misyjne, [w:] Misyjny wymiar Kościoła katolickiego w Polsce 1945-1986, red. E. Śliwka, Pieniężno: Referat Misyjny Seminarium Duchownego Księży Werbistów 1992, s. 67-72.
- ŻYNEL Andrzej: Ewangelizacja wciąż aktualna, *Znak* R. XXVII, nr 248 (1975) 2, s. 177-182.

PRAWNO-KANONICZNE IMPLIKACJE NAKAZU MISYJNEGO

Streszczenie

Artykuł przedstawia implikacje mandatu misyjnego w aspekcie prawno-kanonicznym. To znaczy, iż prawodawca kościelny umieścił w Kodeksie Prawa Kanonicznego z 1983 r. kilka znaczących kanonów regulujących sprawy misyjne. Ewangelizacja w świecie współczesnym jest ciągle aktualna. Zwrócono uwagę na podmioty odpowiedzialne za rozwój dzieła misyjnego w Kościele powszechnym. Są to papież, biskupi, kapłani, zakonnice, zakonnicy i wierni świeccy. Twórcą misji i ewangelizacji w świecie jest Duch Święty, który ożywia i jednoczy wspólnotę wiary, jaką jest Kościół. Wnikanie prawdy ewangelicznej w głąb kultur to inkulturacja, która dokonuje się w prze-

powiadaniu Dobrej Nowiny. Na strukturę opracowania składają się następujące części: 1) Wstęp; 2) Kanoniczne ujęcie nakazu misyjnego; 3) Misyjna natura Kościoła; 4) Podmioty głoszonej *Kerygmy*; 5) Odbiorcy i kontekst kulturowy misyjnego przepowiadania Słowa Bożego; 6) Świat współczesny a aktualność prowadzenia misji; 7) Podsumowanie. Szczegółowo omówiono kanony Kodeksu Jana Pawła II, które dotyczą bezpośrednio działalności misyjnej Kościoła wobec współczesnego świata. Wskazano, w jakim kierunku rozwija się nowy horyzont misji *ad gentes*.

Słowa kluczowe: kerygma, ewangelizacja, misje, dialog.

LEGAL AND CANONICAL IMPLICATIONS OF THE MISSIONARY MANDATE

S u m m a r y

The article presents the implications of the missionary mandate in legal and canonical terms. This means that the legislator has placed in the 1983 Code of Canon Law several significant Church canons governing the matter missionary. Evangelization in the Modern World is still valid. Attention is paid to those responsible for the development of missionary work in the universal Church. These are the pope, bishops, priests, nuns, religious and laity drilling. The creator of mission and evangelization in the world is the Holy Spirit who inspires and unites a community of faith, which is the Church. The penetration of the truth of the Gospel into the cultures that inculturation which takes place in the preaching of Good News. The structure of the development consists of the following sections: 1) Introduction; 2) The canonical recognition of the missionary mandate; 3) The missionary nature of the Church; 4) Entities proclaimed the *kerygma*; 5) Audience and cultural context of the mission of preaching the Word of God; 6) The contemporary world and topicality of the mission; 7) Summary. We described a details of the canons into the Code of Pope John Paul II, which relate directly to the missionary activity of the Church to the contemporary world. They have indicated in which direction is developing new horizon of the mission *ad gentes*.

Key words: kerygma, evangelization, missions, dialogue.